

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЇ ЄВРОПИ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСЬКОГО ЕКОНОМІЧЕСЬКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА І ГУАМ

соціально-економічних показателів оказує безпосереднє вплив на ефективність державної кадрової політики. Співняння її індикаторів в країнах ГУАМ показало, що, незважаючи на різний рівень економічного розвитку і наявний потенціал, країни даного регіонального об'єднання мають схожі проблеми в соціально-трудовій сфері. Улучшення ситуації в сфері формування, використання і розвитку трудового потенціалу в розглянутих державах крім посилення внутрішньої кадрової політики вимагає розробки інтеграційної кадрової політики ГУАМ, базуючої на визначенні міждержавних пріоритетів (забезпечення ефективної зайнятості, зниження рівня безробіття, підвищення рівня доходів, оптимізація міграційних потоків) і укладення відповідного угоди в даній області.

СПИСОК ІСТОЧНИКІВ:

1. Економіка праці: (соціально-трудові відносини): підручник; за ред. Н.А.Волгіна, Ю.Г.Одогова. – М.:Екзамен, 2006. – 736 с.
2. Офіційний сайт Міждержавного статистичного комітету Співдружства незалежних держав [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cisstat.org>.
3. Статистичний збірник «Україна у цифрах 2008»; за ред. О.Г.Осауленка. – К.:ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2009. – 260 с.
4. Сайт «Останні новини Азербайджану» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.1news.az>.
5. Інформаційно-аналітичний портал "MOLDOVA.RU" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moldova.ru>.
6. Грузія: економіка і бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bizzone.info/stats/EkZkAVZVyV.php>.
7. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Мамулашвілі Ц. Безробіття для Грузії залишається головною проблемою – опитування / Ц. Мамулашвілі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.newsgeorgia.ru/politics/20100507/151367190.html>
9. Джафаров М. Євросоюз допомагає ліквідувати безробіття в Азербайджані / М.Джафаров [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.echo-az.com/obshestvo07_shtml.
10. Статистичний збірник «Праця України 2008». – К.: Державний комітет статистики, 2009. – 306 с.

РЕЗЮМЕ

Стаття присвячена порівняльній оцінці індикаторів державної кадрової політики країн ГУАМ. На основі проведеного дослідження обґрунтовано необхідність розробки інтеграційної кадрової політики ГУАМ, що базується на визначенні міждержавних пріоритетів і укладення відповідної угоди в даній сфері.

Ключові слова: ГУАМ, державна кадрова політика, трудовий потенціал, зайнятість, рівень безробіття, оплата праці

РЕЗЮМЕ

Стаття присвячена порівняльній оцінці індикаторів державної кадрової політики країн ГУАМ. На основі проведеного дослідження обґрунтовано необхідність розробки інтеграційної кадрової політики ГУАМ, базуючої на визначенні міждержавних пріоритетів і укладення відповідного угоди в даній області.

Ключевые слова: ГУАМ, государственная кадровая политика, трудовой потенциал, занятость, уровень безработицы, оплата труда

SUMMARY

Article is devoted to comparative estimation of state personnel selection indicators of the countries GUAM. On the basis of the carried out research necessity of working out of integration personnel selection GUAM which is based on definition of general priorities and the conclusion of the corresponding agreement is proved.

Key words: GUAM, the state personnel selection, labour potential, employment, a rate of unemployment, a payment

СТАН ТА НАПРЯМКИ ПОГЛИБЛЕННЯ ТОРГІВЕЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕЯКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Коваленко О.О. к.е.н., ст.викл. кафедри «Економіка підприємства» ДДМА (м. Краматорськ)

Характер взаємозв'язків України зі світом є одним із самих складних і важливих питань сучасного розвитку. Необхідність активного інтегрування України визначає особливу важливість формування її зовнішньоекономічних зв'язків із країнами світу.

У сучасній економічній літературі проблеми зовнішньої торгівлі досліджуються в роботах українських економістів, зокрема, В. Андрійчука, О. Білоруса, В. Будкіна, І. В. Вергуна, В. Геєця, З. Луцишин, Ю. Макогона, В. Новицького, Ю. Пахомова, О. Рогача, А. Румянцева, В. Сіденка, В. Федосова, А. Філіпенка, Т. Циганкової, О. Шниркова та ін. Одночасно деякі аспекти потребують уточнення, а сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми та потребують від неї поглиблення економічної інтеграції за умови забезпечення національних інтересів та національної безпеки, що обумовлює актуальність теми.

Мета дослідження полягає в узагальненні теоретичних аспектів, виявленні основних тенденцій у зовнішній торгівлі України з урахуванням диверсифікації економічних зв'язків.

Досвід світової практики розвитку інтеграційних процесів свідчить, що ефективний розвиток інтеграційного співробітництва базується на деяких передумовах: близькість рівній ринкової зрілості, географічна близькість, загальність проблем соціально-економічного характеру, цілеспрямованість держав у розвитку процесу створення зони вільної торгівлі, ін.

Таким чином, співробітництво з країнами СНД спирається на історичні зв'язки, взаємопов'язаність економік, подібність економічних проблем, ін. У межах СНД існують умови поглиблення відносин з країнами Центральної Азії, які мають великі природні ресурси (паливно-енергетичні та мінерально-сировинні); з країнами Закавказзя, які сприяють виходу України на ринки Центральної Азії та Близького Сходу.

Серед основних недоліків можна зазначити, що інтеграція в умовах економічної кризи країни СНД, ставить під сумнів її практичну реальність. Економічна небезпека спонукає країни до двостороннього зближення, що характеризує дану модель як «інтеграція виживання» на відміну від економічної «інтеграції зростання».

З'ясування виявлених географічних чинників навколо Чорного моря є ОЧЕС. Основні пріоритети Чорноморського вектору - поглиблення економічних відносин з Туреччиною - для забезпечення диверсифікації джерел надходження нафтопродуктів, імпорту сировини для легкої промисловості, Грецією - розвиток судноплавства в басейні Середземного моря, Болгарією та Румунією - розвиток торгівлі в Придунайському регіоні. Недоліки ОЧЕС - дезінтеграційні фактори: неоднорідність політичних пріоритетів, економічна інфраструктурна несумісність, яскраві соціально-культурні відмінності, глибокі конфлікти між країнами та всередині деяких з них.

Однак, в рамках стратегічного європейського напрямку ОЧЕС надає позитивну взаємодію вітчизняної економіки з економікою європейських країн. Для України питання приєднання до ЄС є головним геополітичним пріоритетом. При цьому структура торгівлі має вузький асортимент товарів та послуг, сировинний характер експорту та недостатню його диверсифікацію. Враховуючи досвід членства України в СОТ, можна акцентувати, що інтеграційні відносини між країною зі значними відмінностями в рівні економічного розвитку приведуть до отримання вигоди тільки однією стороною - ЄС.

Динаміка та результат зовнішньої товарної торгівлі України, говорить про стійку тенденцію від'ємного сальдо, що відображає негативну тенденцію та свідчить про неуспішну економічну політику держави. У 2008 році величина негативного сальдо балансу досягла максимального значення і склала -18,6 млрд. дол. США. В 2009 році відбувалось падіння як експорту на 40%, та й імпорту - на 46%,

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

перевищення імпорту над експортом знизилось. У 2009 році експорт, імпорт товарів скоротився по товарній номенклатурі, відбулась переорієнтація українського експорту в Азію, що позначилось на його обсягах до країн СНД та Європи, рис.1. Це пов'язано зі зниженням долі експорту до Росії, що частково компенсується зростанням експорту до Казахстану. Поставки в Азію збільшилися в основному за рахунок Китаю.

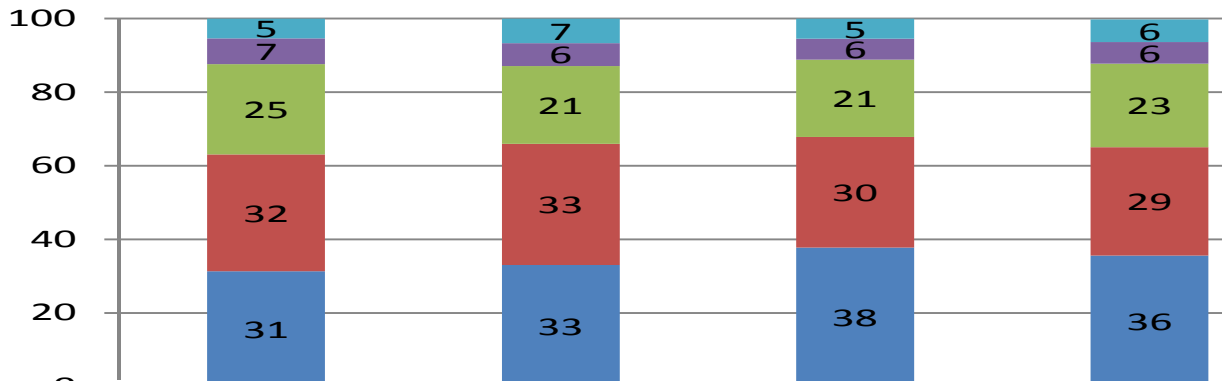

Рис.1. Частка регіонів світу в загальній сумі експорту товарів із України, %.

Від'ємне зовнішньоторговельне сальдо складається по всім значимим торговельним напрямкам. Підтримка зовнішнього торговельного балансу відбувається за рахунок другорядних партнерів, що говорить про відсутність системного підходу у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. За таких умов актуальним є питання регіональної диверсифікації зовнішньої торгівлі України, яка може бути реалізована за рахунок поглиблення співпраці із країнами Азії, а саме країнами - лідерами Азійсько-Тихоокеанського регіону (АТР). Особистість економічного співробітництва України з країнами АТР це те, що вони не підпорядковуються будь-яким політичним доктринам і не супроводжується з боку іноземних партнерів жодними політичними умовами.

Високий рівень розвитку провідних тихоокеанських країн, до яких відносяться, Китай, Індія, а також останнім часом й Республіка Корея, є головним чинником зростання ролі зазначеного економічного союзу у світовому господарстві.

Експорт до АТР із України склав в 2007-2008 році 6%, в 2009 році - 14% від загального експорту України; імпорт в 2009 році дорівнював 12% (знизився на 3%) від загального імпорту до України. Вагомість структура експорту та імпорту товарів до наведено на рис. 2, 3.

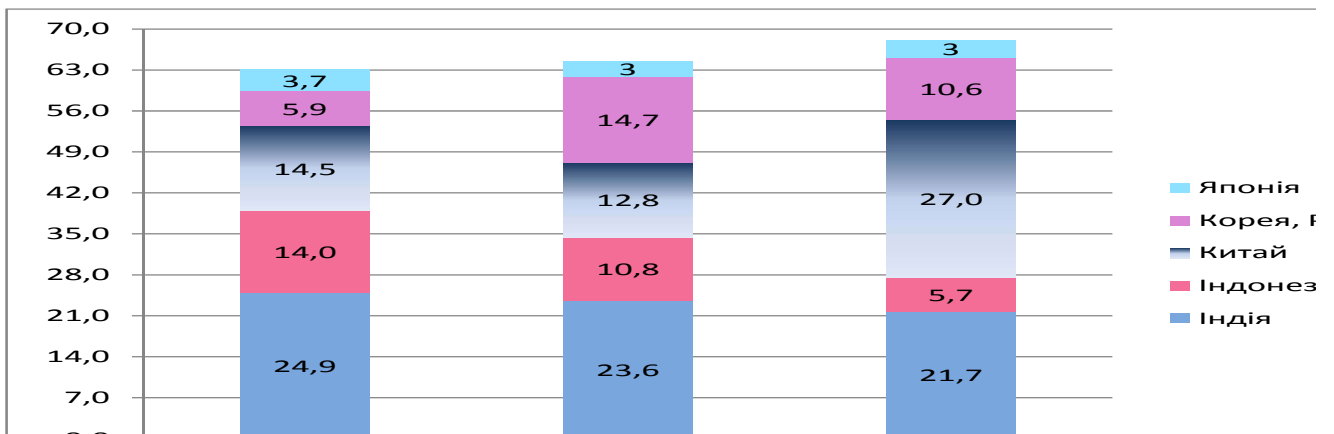

Рис.2. Частка країн в загальній сумі експорту товарів із України до АТР, %.

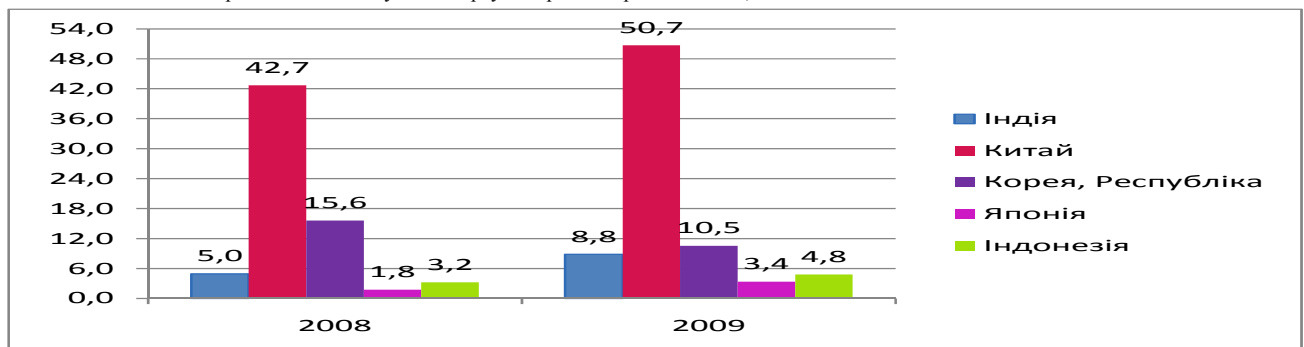

Рис.3. Частка країн в загальній сумі імпорту товарів до України із АТР, %.

Світова криза привела до зменшення обсягів експорту по всім зазначеним країнам, крім Китаю. Українсько-китайські торговельно-економічні відносини відзначались сталістю нарощування двостороннього товарообігу до 2009 року, що має локальний характер, рис.4.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

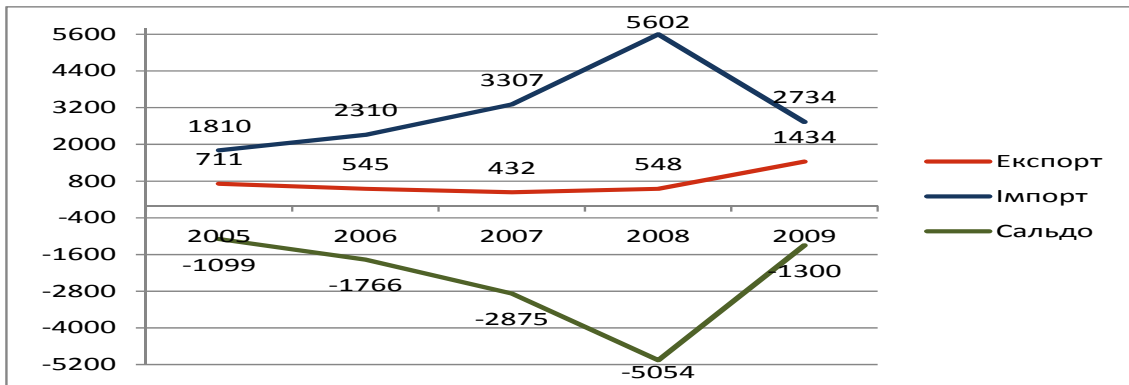

Рис.4. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами Україна - Китай, млн. дол. США.

Показники досягнуті в основному за рахунок китайського імпорту, який суттєво випереджає український експорт до КНР. В той же час, важливість розвитку торговельно-економічного співробітництва з Китаєм визначається саме перспективою відновлення та нарощування обсягів українського експорту по основних галузях (машинобудування, авіабудування, металургія, хімічна промисловість, космічна галузь, сільське господарство тощо) і імпорту китайської продукції для забезпечення таких галузей промисловості як нафтогазова, будівельна та ін., можливістю спільного розширення ринку послуг (перш за все, у будівництві транспортних коридорів та інших спільних проектах), залучення інвестицій в економіку України.

В той час, як структура українського експорту до КНР характеризується вузькою номенклатурою товарів: мінеральні продукти руди, шлаки, сажа (2008 рік - 78,6%, 2009 рік - 35,9%; хімічна продукція; недорогочінні метали і вироби з них (2008 рік - 4,1%, 2009 рік - 44,9% підвищення за рахунок нікелевих виробів, чавуну, напівфабрикатів з вуглецевої сталі, феросплав), основну частину імпорту з Китаю складають: машини, обладнання і механізми; електротехнічне обладнання; їх частини (2008 рік - 27,7%, 2009 рік - 24,9%); текстиль та текстильні вироби (2008 рік - 18,8%, 2009 рік - 13,1%); засоби транспорту (засоби наземного транспорту, крім залізничного і трамваїв; їх частини і обладнання).

У 2008-2009 роках нарощування обсягів поставок китайської продукції в Україну спостерігалось практично по всіх товарних групах, але що до 2008 року - має місце зменшення.

Аналізуючи стан двосторонньої торгівлі між Україною та Республікою Індія протягом останніх 4 років, можна спостерігати стрімке зростання двостороннього товарообігу, рис.5.

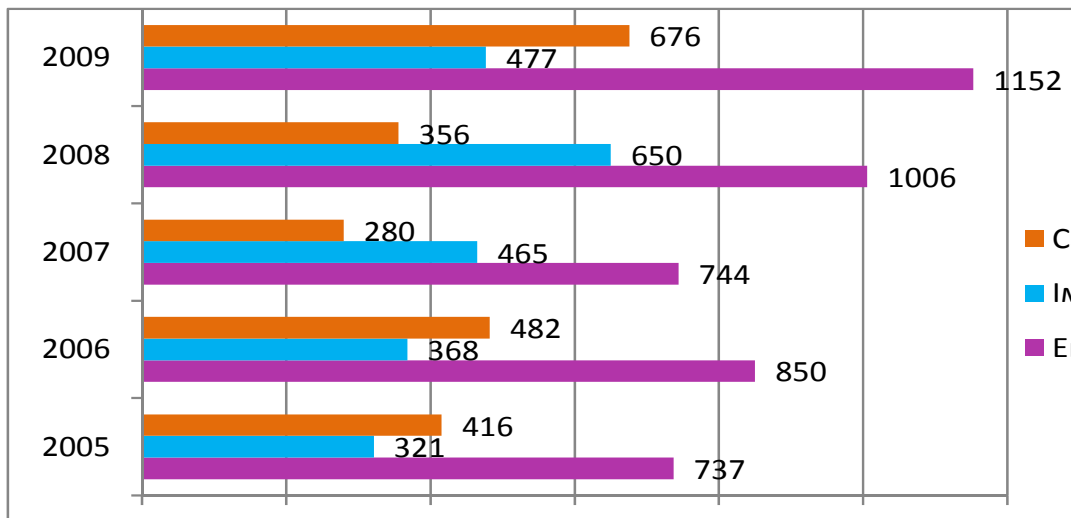

Рис.5. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами Україна - Індія, млн. дол. США.

Індія відноситься до групи країн з якою Україна має позитивне сальдо. Воно утримується внаслідок сталого розширення українського експорту, який збільшується високими темпами. Основним успіхом стало підписання рекордного (400 млн. дол. США) в історії двостороннього співробітництва контракту щодо ремонту та модернізації Україною літаків АН.

Україна, у більшості, виступає постачальником до Індії недорогочінних металів та виробів (2008 рік - 39,7%, 2009 рік - 33,1%), машино - технічної продукції та мінеральних добрив, жирів та олій рослинного, тваринного походження (2009 рік - 31%). Можливості українського АПК щодо постачання продовольства в Індію далеко не вичерпані. Тому наявні тенденції слід розвивати в напрямку як збільшення обсягів поставок, так і розширення номенклатури (наприклад, за рахунок цукру, пшениці, джемів тощо).

Найбільш питомо вагу в імпорті до України має продукція хімічної галузі за рахунок лікарських засобів, хімічних речовин (2008 рік - 49,1%, 2009 рік - 63,5%); недорогочінні метали - феросплави, сталь, вироби з чорних металів; машини, обладнання промислове або лабораторне холодильне обладнання, машини та механічні пристрої спеціального призначення.

Двосторонній товарообіг з Республікою Корея має сталу динаміку нарощування. Головною позитивною ознакою розвитку двосторонньої торгівлі у 2008 році є відновлення позицій українського експорту та його збільшення, в 2009 році його розмір знизився, при цьому експорт та імпорт майже співпадають, рис.6.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

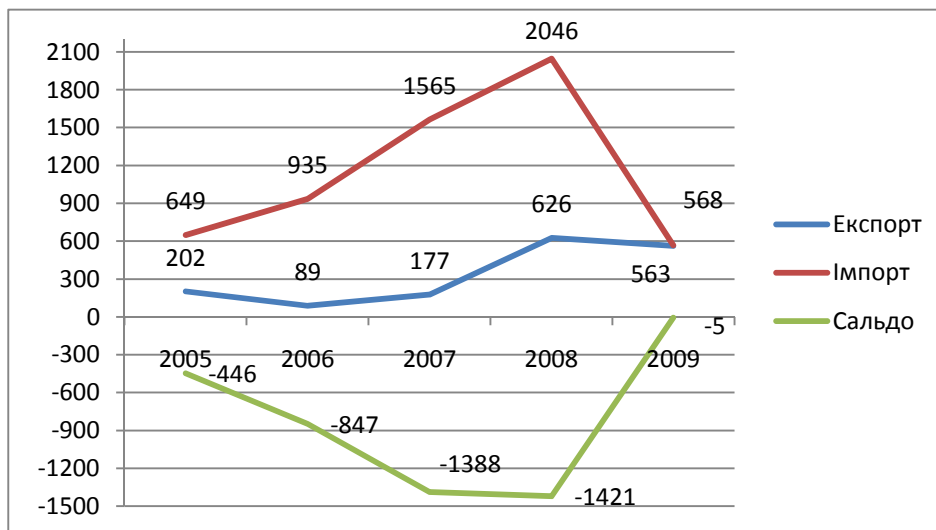

Рис.6. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами Україна - Індія, млн. дол. США.

У структурі експорту товарів до Республіки Корея за 2008 рік основу становили такі товари, як: недорогі метали та вироби з них (71,7%); продукти рослинного походження (18,6%); продукція хімічної та зв'язаних з нею галузей промисловості; машини, устаткування та механізми. У 2009 році збільшення експорту товарів відбулося, головним чином, за рахунок поставок до Республіки продуктів рослинного походження (45,2%), а саме кукурудзи, пшениці, суміш пшениці та жита.

Аналіз структури імпорتنних операцій показує, що корейський імпорт стрімко зростає до 2008 року, в основному за рахунок засобів наземного, повітряного та водного транспорту (52,1%). У 2009 році відбулось збільшення рівня імпорту за позиціями «Полімерні матеріали, пластмаси і каучук» (20% проти 11,3%).

Можливо зазначити, що український експорт до країн АТР носить напівсировинний характер і відзначається вузькою товарною номенклатурою. Основними статтями експорту до країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону є: метали та металопродукція, руди та шлаки, продукція хімічної промисловості (хімічні та мінеральні продукти), сільськогосподарства та машинобудування (літако- та суднобудування, обладнання для енергетичної та інших галузей, високотехнологічне обладнання для космічних проєктів, а також для ВТС).

Імпорт з країн регіону, можна розподілити на дві групи. Перша: ключові партнери в регіоні - КНР, Японія, Індія, РК, Таїланд, Індонезія, Сінгапур: домінує продукція з закінченим циклом виробництва, це машино-технічна продукція, електроніка та електротехніка, сільськогосподарства, хімічної і легкої промисловості. Імпорт з менш розвинутих країн, в основному, представлений продукцією з низькою доданою вартістю. У ньому домінують продукція легкої та хімічної промисловості, мінеральні продукти, продукція сільськогосподарства (чай, кава, прянощі тощо), а також, частково, продукція машинобудування та електроніки.

Тому, з метою поглиблення співробітництва з державами Азіатсько-Тихоокеанського регіону, необхідно зосередити зусилля на визначенні сфер спільних інтересів та пошук нових можливостей для опрацювання перспективних напрямів взаємовигідної співпраці, насамперед, на таких напрямках, як:

- створення та удосконалення договірно-правової бази з країнами регіону, підвищення рівня активності української дипломатії;
- залучення інвестиційних ресурсів до економіки України, використовуючи інвестиційні можливості країн АТР. У 2009 році Україна стала першою європейською країною, з якою Японія уклала угоду „Про придбання одиниць встановленої кількості за схемою «зелених інвестицій» на загальну суму 300 млн. євро, що є безперечним досягненням Уряду України.;
- налагодження широкого обміну інформацією щодо потенційних можливостей України;
- активізація проведення широкомасштабних бізнес-форумів, національних виставок та презентацій з метою встановлення прямих контактів з діловими колами країн.

Розвиток відносин з країнами «нетрадиційних» для України регіонів може компенсувати обмеженість сучасної української зовнішньої торгівлі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін. Міжнародна економіка: Навчальний посібник. - Вид. 2-ге, перероб. та доп. - Київ: Центр навчальної літератури, 2004. - 672 с.
2. Соціально - економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь/ за аг. ред. В.М. Гейця [та ін.]. - К.: НВЦ НБУВ, 2009. - 687 с.
3. Макогон Ю.В. Піддержка українських виробників на зовнішніх ринках в умовах розвитку інтеграції з ЄС/Ю.В. Макогон, А.Б. Яценко// Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект: сб. науч. тр. – Донецк: ДонНУ, 2010. – Ч.1. – С.126-129.
4. Офіційний сайт Государственного комитета статистики України. [Електрон.ресурс]. – Режим доступа: <http://ukrstat.gov.ua/control/uk/>

РЕЗЮМЕ

У статті узагальнені переваги й недоліки основних напрямків інтеграційної взаємодії України. Наведені основні напрямки диверсифікованості торговельних зв'язків, зазначені напрямки їх поглиблення на сучасному етапі з урахуванням обміну між країнами АТР. Ключові слова: інтеграція, міжнародна торгівля

РЕЗЮМЕ

В статье обобщены преимущества и недостатки основных направлений интеграционного взаимодействия Украины. Приведены основные направления диверсификации торговых связей, указаны направления их углубления на современном этапе с учетом обмена между странами АТР.

Ключевые слова: интеграция, международная торговля

SUMMARY

In article advantages and lacks of the basic directions of integration interaction of Ukraine are generalised. The basic directions of a diversification of commercial relations are resulted, directions of their deepening at the present stage taking into account an exchange between the countries APR are specified.

Keywords: integration, world trade